2024/1349

22.5.2024

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2024/1349

zo 14. mája 2024,

ktorým sa stanovuje konanie o návrate na hraniciach a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2021/1148

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 77 ods. 2 a článok 79 ods. 2 písm. c),

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanoviská Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru ([1]),

so zreteľom na stanoviská Výboru regiónov ([2]),

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom ([3]),

keďže:

(1) Únia by mala pri vytváraní priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti zabezpečiť absenciu kontrol osôb na vnútorných hraniciach, tvoriť spoločnú politiku v oblasti azylu a migrácie, kontroly vonkajších hraníc a návratov a zabrániť neoprávnenému pohybu medzi členskými štátmi, a to na základe solidarity a spravodlivého rozdelenia zodpovednosti medzi členskými štátmi, spôsobom, ktorý bude tiež spravodlivý voči štátnym príslušníkom tretích krajín a osobám bez štátnej príslušnosti a plne dodržiavať základné práva.

(2) Cieľom tohto nariadenia je zefektívniť, zjednodušiť a harmonizovať procesné pravidlá členských štátov stanovením konania o návrate na hraniciach. Uvedené konanie by sa malo uplatňovať na štátnych príslušníkov tretích krajín a osoby bez štátnej príslušnosti, ktorých žiadosť bola zamietnutá v rámci konania o azyle na hraniciach stanoveného v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1348 ([4]) (ďalej len „konanie o azyle na hraniciach“).

(3) V prípade členských štátov, ktoré nie sú viazané nariadením (EÚ) 2024/1348, by sa odkazy v tomto nariadení na ustanovenia nariadenia (EÚ) 2024/1348 mali chápať ako odkazy na rovnocenné ustanovenia, ktoré mohli zaviesť do svojho vnútroštátneho práva.

(4) Pokiaľ ide o zaobchádzanie s osobami, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia, členské štáty sú viazané povinnosťami podľa nástrojov medzinárodného práva, ktorých zmluvnými stranami sú.

(5) Pri uplatňovaní ustanovení tohto nariadenia, ktoré môžu mať vplyv na maloleté osoby, by členské štáty mali mať v prvom rade na zreteli najlepší záujem dieťaťa.

(6) Mnohé prejavy vôle podať žiadosť o medzinárodnú ochranu sa robia na vonkajšej hranici alebo v tranzitnom priestore členského štátu, a to aj zo strany osôb zadržaných v súvislosti s neoprávneným prekročením vonkajšej hranice, teda v samotnom čase neoprávneného prekročenia vonkajšej hranice alebo v blízkosti tejto vonkajšej hranice po jej prekročení, alebo zo strany osôb vylodených v dôsledku pátracej a záchrannej operácie. Aby bolo možné vykonať identifikáciu osôb, bezpečnostné kontroly a kontroly zdravotného stavu na vonkajších hraniciach a nasmerovať štátnych príslušníkov tretích krajín a osoby bez štátnej príslušnosti do príslušných konaní, je potrebné

([1]) Ú. v. EÚ C 75, 10.3.2017, s. 97 a Ú. v. EÚ C 155, 30.4.2021, s. 64.
([2]) Ú. v. EÚ C 207, 30.6.2017, s. 67 a Ú. v. EÚ C 175, 7.5.2021, s. 32.
([3]) Pozícia Európskeho parlamentu z 10. apríla 2024 (zatiaľ neuverejnená v úradnom vestníku) a rozhodnutie Rady zo 14. mája 2024.
([4]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1348 zo 14. mája 2024, ktorým sa stanovuje spoločné konanie o medzinárodnej ochrane v Únii a zrušuje smernica 2013/32/EÚ (Ú. v. EÚ L, 2024/1348, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1348/oj).

zaviesť preverovanie. Po preverení by štátni príslušníci tretích krajín a osoby bez štátnej príslušnosti mali byť nasmerované do príslušných konaní o azyle alebo návrate alebo by sa im mal odoprieť vstup. Preto by sa mala zaviesť fáza pred vstupom pozostávajúca z preverovania a konaní o azyle a prípadne návrate na hraniciach. Všetky fázy príslušných konaní pre všetky neoprávnené príchody by mali byť plynulo a účinne prepojené.

(7) Vstup na územie sa nepovoľuje, ak žiadateľ nemá právo zotrvať, ak nepožiadal o povolenie zotrvať na účely konania o opravnom prostriedku stanoveného v nariadení (EÚ) 2024/1348 alebo ak súd rozhodol, že by sa mu nemalo povoliť zotrvať dovtedy, kým sa nerozhodne v tomto konaní o opravnom prostriedku. V takýchto prípadoch by sa v záujme zabezpečenia kontinuity medzi konaním o azyle a konaním o návrate malo konanie o návrate takisto uskutočniť v rámci konania na hraniciach v lehote nepresahujúcej 12 týždňov. Uvedená lehota by sa mala počítať od chvíle, keď žiadateľ, štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti už nemajú právo zotrvať alebo im nie je povolené zotrvať.

(8) S cieľom zaručiť rovnaké zaobchádzanie so všetkými štátnymi príslušníkmi tretích krajín a osobami bez štátnej príslušnosti, ktorých žiadosť bola zamietnutá v rámci konania na hraniciach, ak sa členský štát rozhodne neuplatňovať ustanovenia smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES ([5]) na základe príslušnej výnimky v nej stanovenej na štátnych príslušníkov tretích krajín a osoby bez štátnej príslušnosti a dotknutému štátnemu príslušníkovi tretej krajiny nevydá rozhodnutie o návrate, zaobchádzanie s dotknutým žiadateľom, so štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo s osobou bez štátnej príslušnosti a úroveň ich ochrany by mali byť v súlade s ustanoveniami smernice 2008/115/ES o priaznivejších ustanoveniach, pokiaľ ide o štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sú vyňatí z rozsahu pôsobnosti uvedenej smernice, a mali by byť rovnocenné so zaobchádzaním a s úrovňou ochrany, ktoré sa uplatňujú v prípade osôb, na ktoré sa vzťahuje rozhodnutie o návrate.

(9) Pri uplatňovaní konania o návrate na hraniciach by sa mali uplatňovať určité ustanovenia smernice 2008/115/ES, keďže upravujú prvky konania o návrate na hraniciach, ktoré nie sú stanovené v tomto nariadení, najmä prvky, ktoré sa týkajú vymedzenia pojmov, priaznivejších ustanovení, zásady zákazu vyhostenia alebo vrátenia, najlepšieho záujmu dieťaťa, rodinného života a zdravotného stavu, rizika úteku, povinnosti spolupracovať, lehoty na dobrovoľný odchod, rozhodnutia o návrate, odsunu, odkladu odsunu, návratu a odsunu maloletých osôb bez sprievodu, zákazu vstupu, záruk v období pred návratom, zaistenia, podmienok zaistenia, zaistenia maloletých osôb a rodín a mimoriadnych situácií. S cieľom znížiť riziko neoprávneného vstupu a pohybu neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín a osôb bez štátnej príslušnosti, na ktorých sa vzťahuje konanie o návrate na hraniciach, by sa mala poskytnúť lehota na dobrovoľný odchod. Uvedená lehota na dobrovoľný odchod by sa mala poskytnúť len na požiadanie a nemala by presiahnuť 15 dní, ani zakladať právo na vstup na územie dotknutého členského štátu. Dotknuté osoby by mali príslušným orgánom odovzdať všetky platné cestovné doklady, ktoré vlastnia, na také dlhé obdobie, aké je potrebné na zabránenie úteku. Ustanoveniami o návrate stanovenými v tomto nariadení nie je dotknutá možnosť členských štátov kedykoľvek rozhodnúť o udelení samostatného povolenia na pobyt alebo iného oprávnenia priznávajúceho štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý sa neoprávnene zdržiava na ich území, právo zdržiavať sa, a to z dôvodov hodných osobitného zreteľa, z humanitárnych dôvodov, alebo iných dôvodov.

(10) Ak sa neoprávnene zdržiavajúci štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti nevrátia alebo nie sú odsunutí v maximálnej lehote konania o návrate na hraniciach, konanie o návrate by malo pokračovať, ako je stanovené v smernici 2008/115/ES.

(11) Ak žiadateľ, štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti, ktorí boli zaistení počas konania o azyle na hraniciach stanoveného v nariadení (EÚ) 2024/1348, už nemajú právo zotrvať a nie je im povolené zotrvať, členské štáty by mali mať možnosť pokračovať v zaistení s cieľom zabrániť vstupu na územie a viesť konanie o návrate pri dodržaní záruk a podmienok zaistenia stanovených v smernici 2008/115/ES. Malo by tiež byť možné zaistiť žiadateľa, štátneho príslušníka tretej krajiny alebo osobu bez štátnej príslušnosti, ktorí neboli zaistení počas takéhoto konania o azyle na hraniciach a ktorí už nemajú právo zotrvať a nie je im povolené zotrvať, ak existuje riziko úteku, ak sa vyhýbajú alebo bránia návratu alebo ak predstavujú riziko pre verejný poriadok, verejnú bezpečnosť alebo národnú bezpečnosť. Takéto zaistenie by malo trvať čo najkratšie a nemalo by presiahnuť maximálne trvanie konania o návrate na hraniciach. Ak sa neoprávnene sa zdržiavajúci štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti nevrátia alebo nie sú odsunutí v uvedenej lehote a konanie o návrate na hraniciach sa prestane uplatňovať, mala by sa uplatňovať smernica 2008/115/ES. Maximálne obdobie zaistenia stanovené v uvedenej smernici by malo zahŕňať obdobie zaistenia uplatnené počas konania o návrate na hraniciach.

([5]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES zo 16. decembra 2008 o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na ich území (Ú. v. EÚ L 348, 24.12.2008, s. 98).

(12) Konaním o návrate na hraniciach by sa mal v krízovej situácii v zmysle vymedzenia v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1359 ([6]), uľahčiť návrat neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín alebo osôb bez štátnej príslušnosti, ktorých žiadosti boli v rámci konania o azyle na hraniciach v čase krízy zamietnuté a ktorí nemajú právo zotrvať a nie je im povolené zotrvať, a to tak, že sa príslušným vnútroštátnym orgánom poskytnú potrebné nástroje a dostatočný časový rámec na to, aby sa konania o návrate uskutočnili s náležitou starostlivosťou. Aby bolo možné účinne reagovať na krízové situácie v čase krízy, by malo byť tiež možné uplatňovať konanie o návrate na hraniciach aj na žiadateľov, štátnych príslušníkov tretích krajín a osoby bez štátnej príslušnosti, na ktorých sa vzťahuje konanie o návrate na hraniciach, ktorých žiadosti boli zamietnuté pred prijatím vykonávacieho rozhodnutia Rady stanoveného v nariadení (EÚ) 2024/1359 o tom, že členský štát čelí krízovej situácii, a ktorí po prijatí takéhoto rozhodnutia nemajú právo zotrvať a nie je im povolené zotrvať.

(13) V súlade s článkom 72 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“) nie je týmto nariadením dotknutý výkon právomocí členských štátov vo veci udržiavania verejného poriadku a zabezpečovania vnútornej bezpečnosti.

(14) S cieľom zabezpečiť jednotné vykonávanie ustanovení o konaní o návrate na hraniciach stanovených v tomto nariadení v čase jeho uplatňovania by sa mali vypracovať a vykonávať implementačné plány na úrovni Únie a na vnútroštátnej úrovni, v ktorých sa identifikujú nedostatky a operačné kroky pre každý členský štát.

(15) Uplatňovanie tohto nariadenia by sa malo hodnotiť v pravidelných intervaloch.

(16) Politickým cieľom Nástroja finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku (ďalej len „BMVI“), ktorý bol ako súčasť Fondu pre integrované riadenie hraníc zriadený nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1148 ([7]), je zabezpečiť silné a účinné európske integrované riadenie hraníc na vonkajších hraniciach, a to aj predchádzaním nelegálnemu prisťahovalectvu a jeho odhaľovaním a účinným riadením migračných tokov. Umožnenie financovania podpory solidárnych akcií v rámci uvedeného nástroja a v kontexte nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1351 ([8]) by prispelo k dosiahnutiu cieľov nariadenia (EÚ) 2021/1148. Nariadenie (EÚ) 2021/1148 by sa preto malo zmeniť.

(17) Malo by byť možné mobilizovať zdroje z nástroja BMVI a iných príslušných fondov Únie (ďalej len „fondy“) na podporu členských štátov v ich úsilí uplatňovať nariadenie (EÚ) 2024/1351 v súlade s pravidlami, ktorými sa riadi využívanie fondov, a bez toho, aby boli dotknuté iné priority podporované z fondov. V tej súvislosti by členské štáty mali mať možnosť využiť pridelené prostriedky v rámci svojich príslušných programov, a to vrátane súm, ktoré budú k dispozícii po preskúmaní v polovici trvania. Malo by byť možné sprístupniť dodatočnú podporu v rámci príslušných tematických nástrojov najmä tým členským štátom, ktoré by mohli potrebovať zvýšiť svoje kapacity na hraniciach.

(18) Nariadenie (EÚ) 2021/1148 by sa malo zmeniť s cieľom zaručiť plný príspevok z rozpočtu Únie na celkové oprávnené výdavky na solidárne akcie, ako aj zaviesť osobitné požiadavky na podávanie správ v súvislosti s týmito akciami ako súčasť existujúcich povinností podávania správ o implementácii fondov. Uvedené nariadenie by sa malo zmeniť aj s cieľom umožniť členským štátom poskytovať finančné príspevky do nástroja BMVI vo forme vonkajších pripísaných príjmov.

(19) Keďže ciele tohto nariadenia, a to zavedenie konania o návrate na hraniciach s cieľom stanoviť osobitné dočasné pravidlá na zabezpečenie toho, aby členské štáty mohli riešiť krízové situácie, a umožniť financovanie podpory pre solidárne akcie podľa nariadenia (EÚ) 2021/1148 a v kontexte nariadenia (EÚ) 2024/1351, nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni členských štátov, ale z dôvodov rozsahu a dôsledkov tohto nariadenia ich možno lepšie

([6]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1359 zo 14. mája 2024, ktorým sa riešia krízové situácie a prípady vyššej moci v oblasti migrácie a azylu, a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2021/1147 (Ú. v. EÚ L, 2024/1359, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1359/oj).

([7]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1148 zo 7. júla 2021, ktorým sa ako súčasť Fondu pre integrované riadenie hraníc zriaďuje Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku (Ú. v. EÚ L 251, 15.7.2021, s. 48).

([8]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1351 zo 14. mája 2024 o riadení azylu a migrácie, o zmene nariadení (EÚ) 2021/1147 a (EÚ) 2021/1060 a o zrušení nariadenia (EÚ) č. 604/2013 (Ú. v. EÚ L, 2024/1351, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1351/oj).

dosiahnuť na úrovni Únie, môže Únia prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy o Európskej únii (ďalej len „Zmluva o EÚ“). V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku toto nariadenie neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie týchto cieľov.

(20) V súlade s článkami 1 a 2 Protokolu č. 22 o postavení Dánska, ktorý je pripojený k Zmluve o EÚ a ZFEÚ, sa Dánsko nezúčastňuje na prijatí tohto nariadenia, nie je ním viazané ani nepodlieha jeho uplatňovaniu. Vzhľadom na to, že toto nariadenie je založené na schengenskom *acquis*, sa Dánsko v súlade s článkom 4 uvedeného protokolu rozhodne do šiestich mesiacov po rozhodnutí Rady o tomto nariadení, či ho bude transponovať do svojho vnútroštátneho práva.

(21) Toto nariadenie predstavuje vývoj ustanovení schengenského *acquis*, na ktorom sa Írsko nezúčastňuje v súlade s rozhodnutím Rady 2002/192/ES ([9]); Írsko sa preto nezúčastňuje na prijatí tohto nariadenia, nie je ním viazané ani nepodlieha jeho uplatňovaniu.

(22) Pokiaľ ide o Island a Nórsko, toto nariadenie predstavuje vývoj ustanovení schengenského *acquis* v zmysle dohody uzavretej medzi Radou Európskej únie a Islandskou republikou a Nórskym kráľovstvom o pridružení Islandskej republiky a Nórskeho kráľovstva pri vykonávaní, uplatňovaní a rozvoji schengenského *acquis* ([10]), ktoré patria do oblasti uvedenej v článku 1 bode A rozhodnutia Rady 1999/437/ES ([11]).

(23) Pokiaľ ide o Švajčiarsko, toto nariadenie predstavuje vývoj ustanovení schengenského *acquis* v zmysle Dohody medzi Európskou úniou, Európskym spoločenstvom a Švajčiarskou konfederáciou o pridružení Švajčiarskej konfederácie k vykonávaniu, uplatňovaniu a vývoju schengenského *acquis* ([12]), ktoré patria do oblasti uvedenej v článku 1 bode A rozhodnutia 1999/437/ES v spojení s článkom 3 rozhodnutia Rady 2008/146/ES ([13]).

(24) Pokiaľ ide o Lichtenštajnsko, toto nariadenie predstavuje vývoj ustanovení schengenského *acquis* v zmysle Protokolu medzi Európskou úniou, Európskym spoločenstvom, Švajčiarskou konfederáciou a Lichtenštajnským kniežatstvom o pristúpení Lichtenštajnského kniežatstva k Dohode medzi Európskou úniou, Európskym spoločenstvom a Švajčiarskou konfederáciou o pridružení Švajčiarskej konfederácie k vykonávaniu, uplatňovaniu a vývoju schengenského *acquis* ([14]), ktoré patria do oblasti uvedenej v článku 1 bode A rozhodnutia 1999/437/ES v spojení s článkom 3 rozhodnutia Rady 2011/350/EÚ ([15]).

(25) Toto nariadenie rešpektuje základné práva a dodržiava zásady uznané predovšetkým v Charte základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“). Cieľom tohto nariadenia je najmä zabezpečiť úplné rešpektovanie ľudskej dôstojnosti a podporovať uplatňovanie článkov 1, 4, 8, 18, 19, 21, 23, 24 a 47 charty,

([9]) Rozhodnutie Rady 2002/192/ES z 28. februára 2002 o požiadavke Írska zúčastňovať sa na niektorých ustanoveniach schengenského *acquis* (Ú. v. ES L 64, 7.3.2002, s. 20).
([10]) Ú. v. ES L 176, 10.7.1999, s. 36.
([11]) Rozhodnutie Rady 1999/437/ES zo 17. mája 1999 o určitých vykonávacích predpisoch k Dohode uzavretej medzi Radou Európskej únie a Islandskou republikou a Nórskym kráľovstvom o pridružení týchto dvoch štátov pri vykonávaní, uplatňovaní a vývoji schengenského *acquis* (Ú. v. ES L 176, 10.7.1999, s. 31).
([12]) Ú. v. EÚ L 53, 27.2.2008, s. 52.
([13]) Rozhodnutie Rady 2008/146/ES z 28. januára 2008 o uzavretí v mene Európskeho spoločenstva Dohody medzi Európskou úniou, Európskym spoločenstvom a Švajčiarskou konfederáciou o pridružení Švajčiarskej konfederácie k vykonávaniu, uplatňovaniu a vývoju schengenského *acquis* (Ú. v. EÚ L 53, 27.2.2008, s. 1).
([14]) Ú. v. EÚ L 160, 18.6.2011, s. 21.
([15]) Rozhodnutie Rady 2011/350/EÚ zo 7. marca 2011 o uzavretí v mene Európskej únie Protokolu medzi Európskou úniou, Európskym spoločenstvom, Švajčiarskou konfederáciou a Lichtenštajnským kniežatstvom o pristúpení Lichtenštajnského kniežatstva k Dohode medzi Európskou úniou, Európskym spoločenstvom a Švajčiarskou konfederáciou o pridružení Švajčiarskej konfederácie k implementácii, uplatňovaniu a rozvoju schengenského *acquis*, ktoré sa vzťahuje na zrušenie kontrol na vnútorných hraniciach a pohyb osôb (Ú. v. EÚ L 160, 18.6.2011, s. 19).

PRIJALI TOTO NARIADENIE:

KAPITOLA I

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

Článok 1

Predmet úpravy a rozsah pôsobnosti

1. Týmto nariadením sa ustanovuje konanie o návrate na hraniciach. Uplatňuje sa na štátnych príslušníkov tretích krajín a osoby bez štátnej príslušnosti, ktorých žiadosť bola zamietnutá v rámci konania o azyle na hraniciach stanoveného v článkoch 43 až 54 nariadenia (EÚ) 2024/1348 (ďalej len „konanie o azyle na hraniciach“). Stanovujú sa v ňom aj dočasné osobitné pravidlá týkajúce sa konania o návrate na hraniciach v krízových situáciách v zmysle vymedzenia v článku 1 ods. 4 nariadenia (EÚ) 2024/1359.

Týmto nariadením sa mení aj nariadenie (EÚ) 2021/1148 s cieľom umožniť financovanie podpory solidárnych akcií podľa uvedeného nariadenia a v kontexte nariadenia (EÚ) 2024/1351.

2. Dočasné opatrenia prijaté podľa kapitoly III tohto nariadenia musia spĺňať požiadavky nevyhnutnosti a proporcionality, musia byť primerané na dosiahnutie svojich stanovených cieľov a zabezpečenie ochrany práv žiadateľov a byť v súlade so záväzkami členských štátov podľa charty a medzinárodného práva.

3. Opatrenia uvedené v kapitole III tohto nariadenia sa uplatňujú len v rozsahu, ktorý si nevyhnutne vyžaduje situácia, dočasne a v obmedzenej miere a len za výnimočných okolností. Členské štáty môžu na požiadanie uplatňovať opatrenia stanovené v kapitole III len v rozsahu stanovenom v rozhodnutí uvedenom v článku 4 ods. 3 nariadenia (EÚ) 2024/1359.

Článok 2

Odkazy na nariadenie (EÚ) 2024/1348

V prípade členských štátov, ktoré nie sú viazané nariadením (EÚ) 2024/1348, sa odkazy v tomto nariadení na ustanovenia nariadenia (EÚ) 2024/1348 chápu ako odkazy na rovnocenné ustanovenia, ktoré mohli zaviesť do svojho vnútroštátneho práva.

Článok 3

Vymedzenie pojmov

Na účely tohto nariadenia sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

a) „žiadosť o medzinárodnú ochranu“ alebo „žiadosť“ je žiadosť o medzinárodnú ochranu alebo žiadosť v zmysle vymedzenia v článku 3 bode 12 nariadenia (EÚ) 2024/1348;

b) „žiadateľ“ je žiadateľ v zmysle vymedzenia v článku 3 bode 13 nariadenia (EÚ) 2024/1348.

KAPITOLA II

KONANIE O NÁVRATE NA HRANICIACH

Článok 4

Konanie o návrate na hraniciach

1. Štátnym príslušníkom tretích krajín a osobám bez štátnej príslušnosti, ktorých žiadosť bola zamietnutá v rámci konania o azyle na hraniciach, sa nepovolí vstup na územie dotknutého členského štátu.

2. Členské štáty od osôb uvedených v odseku 1 vyžadujú pobyt na miestach na vonkajších hraniciach alebo v tranzitných priestoroch alebo v blízkosti vonkajších hraníc alebo tranzitných priestorov počas obdobia nepresahujúceho 12 týždňov. Ak členský štát na týchto miestach nemôže takéto osoby ubytovať, môže využiť iné miesta na svojom území.

Toto obdobie 12 týždňov začína plynúť odo dňa, keď žiadateľ, štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti už nemajú právo zotrvať a nie je im povolené zotrvať. Požiadavka pobytu na konkrétnom mieste v súlade s týmto odsekom sa nepovažuje za povolenie na vstup na územie členského štátu alebo zdržiavanie sa na jeho území. Podmienky na týchto miestach musia spĺňať normy rovnocenné s normami materiálnych prijímacích podmienok a zdravotnej starostlivosti v súlade s článkami 19 a 20 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1346 ([16]), keďže sa vzťahujú na osoby, ktoré sa stále považujú za žiadateľov.

3. Na účely tohto článku sa uplatňuje článok 3, článok 4 ods. 1, článok 5, článok 6 ods. 1 až 5, článok 7 ods. 2 a 3, články 8 až 11, článok 12, článok 14 ods. 1, článok 15 ods. 2 až 4 a články 16 až 18 smernice 2008/115/ES.

4. Ak rozhodnutie o návrate nemožno vykonať v rámci maximálnej lehoty uvedenej v odseku 2, členské štáty pokračujú v konaní o návrate v súlade so smernicou 2008/115/ES.

5. Bez toho, aby bola dotknutá ich možnosť kedykoľvek sa dobrovoľne vrátiť, sa osobám uvedeným v odseku 1 poskytne lehota na dobrovoľný odchod, pokiaľ neexistuje riziko úteku alebo ich žiadosť v rámci konania o azyle na hraniciach nebola zamietnutá ako zjavne neopodstatnená, alebo dotknutá osoba nepredstavuje riziko pre verejný poriadok, verejnú bezpečnosť alebo národnú bezpečnosť členských štátov. Lehota na dobrovoľný odchod sa poskytne len na požiadanie a nepresiahne 15 dní, ani nezakladá právo na vstup na územie dotknutého členského štátu. Na účely tohto odseku odovzdajú takéto osoby príslušným orgánom všetky platné cestovné doklady, ktoré vlastnia, na také dlhé obdobie, aké je potrebné na zabránenie úteku.

6. Členské štáty, ktoré po zamietnutí žiadosti v rámci konania o azyle na hraniciach vydajú rozhodnutie o odopretí vstupu v súlade s článkom 14 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/399 ([17]) a ktoré sa rozhodli neuplatňovať smernicu 2008/115/ES v takýchto prípadoch podľa článku 2 ods. 2 písm. a) uvedenej smernice, zabezpečia, aby zaobchádzanie so štátnymi príslušníkmi tretích krajín a s osobami bez štátnej príslušnosti, ktorým bol odopretý vstup, a úroveň ich ochrany boli v súlade s článkom 4 ods. 4 smernice 2008/115/ES a rovnocenné so zaobchádzaním a s úrovňou ochrany, ktoré sú stanovené v odseku 2 tohto článku a v článku 5 ods. 4 tohto nariadenia.

Článok 5

Zaistenie

1. Zaistenie možno uložiť len ako krajné riešenie, ak sa na základe individuálneho posúdenia každého prípadu ukáže ako nevyhnutné a ak sa nemôžu účinne uplatniť iné, miernejšie donucovacie opatrenia.

2. Osoby uvedené v článku 4 ods. 1 tohto nariadenia, ktoré boli zaistené počas konania o azyle na hraniciach a ktoré už nemajú právo zotrvať a nie je im povolené zotrvať, môžu byť naďalej zaistené na účely zabránenia ich vstupu na územie dotknutého členského štátu, prípravy ich návratu alebo vykonania procesu odsunu.

3. Osoby uvedené v článku 4 ods. 1 tohto nariadenia, ktoré neboli zaistené počas konania o azyle na hraniciach a ktoré už nemajú právo zotrvať a nie je im povolené zotrvať, môžu byť zaistené, ak existuje riziko úteku v zmysle smernice 2008/115/ES, ak sa vyhýbajú alebo bránia príprave návratu alebo procesu odsunu alebo ak predstavujú riziko pre verejný poriadok, verejnú bezpečnosť alebo národnú bezpečnosť.

4. Zaistenie trvá čo najkratšie, a len pokiaľ existuje odôvodnený predpoklad na odsun a prebiehajú naň prípravy, ktoré sa vykonávajú s náležitou starostlivosťou. Obdobie zaistenia nepresiahne obdobie uvedené v článku 4 ods. 2 tohto nariadenia a ak sa okamžite po období zaistenia podľa tohto článku vydá následný príkaz na zaistenie, toto obdobie zaistenia sa zahrnie do výpočtu maximálnych období zaistenia stanovených v článku 15 ods. 5 a 6 smernice 2008/115/ES.

([16]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1346 zo 14. mája 2024, ktorou sa stanovujú normy pre príjem žiadateľov o medzinárodnú ochranu (Ú. v. EÚ L, 2024/1346, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1346/oj).

([17]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/399 z 9. marca 2016, ktorým sa ustanovuje kódex Únie o pravidlách upravujúcich pohyb osôb cez hranice (Kódex schengenských hraníc) (Ú. v. EÚ L 77, 23.3.2016, s. 1).

5. Agentúra Európskej únie pre azyl zriadená nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2303 ([18]) v súlade s článkom 13 ods. 2 uvedeného nariadenia vypracuje do 12. decembra 2024 usmernenia o rôznych alternatívnych postupoch k zaisteniu, ktoré by sa mohli použiť v rámci konania na hraniciach.

KAPITOLA III

VÝNIMKY UPLATNITEĽNÉ V KRÍZOVEJ SITUÁCII

Článok 6

Opatrenia, ktoré sa uplatňujú v konaní o návrate na hraniciach v krízovej situácii

1. V krízovej situácii v zmysle vymedzenia v článku 1 ods. 4 nariadenia (EÚ) 2024/1359 a vo vzťahu k štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobám bez štátnej príslušnosti, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na území a ktorých žiadosť sa zamietla v rámci konania o azyle na hraniciach podľa článku 11 ods. 3, 4 a 6 nariadenia (EÚ) 2024/1359, ktorí nemajú právo zotrvať a nie je im povolené zotrvať, členské štáty môžu uplatniť tieto výnimky:

a) odchylne od článku 4 ods. 2 tohto nariadenia môžu členské štáty predĺžiť maximálne obdobie, počas ktorého sa títo štátni príslušníci tretích krajín alebo osoby bez štátnej príslušnosti majú umiestniť na miestach uvedených v danom článku, najviac o ďalších šesť týždňov;

b) odchylne od článku 5 ods. 4 tohto nariadenia obdobie zaistenia nesmie byť dlhšie ako obdobie uvedené v písmene a) tohto odseku a musí byť zahrnuté do výpočtu maximálnych období zaistenia stanovených v článku 15 ods. 5 a 6 smernice 2008/115/ES.

2. Odsek 1 tohto článku sa uplatňuje aj na žiadateľov, štátnych príslušníkov tretích krajín a osoby bez štátnej príslušnosti, na ktorých sa vzťahuje konanie o azyle na hraniciach a ktorých žiadosť bola zamietnutá pred prijatím vykonávacieho rozhodnutia Rady uvedeného v článku 4 ods. 3 nariadenia (EÚ) 2024/1359 a ktorí nemajú právo zotrvať a nie je im povolené zotrvať po prijatí uvedeného vykonávacieho rozhodnutia.

3. Organizácie a osoby, ktoré sú oprávnené poskytovať pomoc a poradenstvo podľa vnútroštátneho práva, majú účinný prístup k žiadateľom, ktorí sú zadržiavaní v zariadeniach určených na zaistenie alebo sa nachádzajú na hraničných priechodoch. Členské štáty môžu tieto opatrenia obmedziť, ak sú na základe vnútroštátneho práva takéto obmedzenia objektívne nevyhnutné z dôvodov bezpečnosti, verejného poriadku alebo administratívnej správy zariadenia určeného na zaistenie, pokiaľ sa tým tento prístup výrazne neobmedzí alebo neznemožní.

Článok 7

Procesné pravidlá

Ak sa členský štát domnieva, že sa nachádza v krízovej situácii v zmysle vymedzenia v článku 1 ods. 4 nariadenia (EÚ) 2024/1359, môže predložiť žiadosť o uplatnenie výnimiek stanovených v článku 6 tohto nariadenia. Ak členský štát predloží takúto žiadosť, podľa potreby sa uplatňujú články 2 až 6 a článok 17 ods. 3 a 4 nariadenia (EÚ) 2024/1359. Ak sa už začal postup na účely získania výnimky podľa článku 2 nariadenia (EÚ) 2024/1359, členské štáty môžu predložiť žiadosť o uplatnenie výnimiek stanovených v článku 6 tohto nariadenia v rámci uvedeného postupu.

Článok 8

Osobitné ustanovenia a záruky

Členský štát, ktorý uplatňuje výnimky stanovené v článku 6, náležite informuje dotknutých štátnych príslušníkov tretích krajín alebo osoby bez štátnej príslušnosti v jazyku, ktorému štátni príslušníci tretej krajiny alebo osoby bez štátnej príslušnosti rozumejú alebo o ktorom sa odôvodnene predpokladá, že mu rozumejú, o uplatňovaných opatreniach a ich trvaní.

([18]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2303 z 15. decembra 2021 o Agentúre Európskej únie pre azyl a o zrušení nariadenia (EÚ) č. 439/2010 (Ú. v. EÚ L 468, 30.12.2021, s. 1).

KAPITOLA IV

ZMENY NARIADENIA (EÚ) 2021/1148

Článok 9

Zmeny nariadenia (EÚ) 2021/1148

Nariadenie (EÚ) 2021/1148 sa mení takto:

1. V článku 2 sa dopĺňa tento bod:

„11. ‚solidárna akcia' je akcia, ktorej rozsah je stanovený v článku 56 ods. 2 písm. b) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1351 (*), financovaná z finančných príspevkov členských štátov uvedených v článku 64 ods. 1 uvedeného nariadenia.

(*) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1351 zo 14. mája 2024 o riadení azylu a migrácie, o zmene nariadení (EÚ) 2021/1147 a (EÚ) 2021/1060 a o zrušení nariadenia (EÚ) č. 604/2013 (Ú. v. EÚ L, 2024/1351, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1351/oj).“

2. V článku 10 sa dopĺňa tento odsek:

„3. Podpora podľa tohto nariadenia sa na účely solidárnych akcií môže financovať z príspevkov členských štátov a iných verejných alebo súkromných darcov, ktoré predstavujú vonkajšie pripísané príjmy v súlade s článkom 21 ods. 5 nariadenia o rozpočtových pravidlách.“

3. V článku 12 sa vkladá tento odsek:

„7a. V prípade solidárnych akcií sa príspevok z rozpočtu Únie môže zvýšiť na 100 % celkových oprávnených výdavkov.“

4. V článku 29 ods. 2 prvom pododseku sa vkladá toto písmeno:

„aa) vykonávaní solidárnych akcií vrátane rozdelenia finančných príspevkov podľa akcií a opisu hlavných výsledkov dosiahnutých v dôsledku financovania;“.

5. V prílohe II bode 1 sa dopĺňa toto písmeno:

„h) podpora solidárnych akcií v súlade s rozsahom podpory stanoveným v prílohe III bode 1.“

6. Príloha VI sa mení takto:

a) v tabuľke 1 bode 1 sa dopĺňa tento kód:

„030 Solidárne akcie“;

b) tabuľka 3 sa mení takto:

i) kódy 005 a 006 sa nahrádzajú takto:

„005 Osobitný tranzitný režim uvedený v článku 17

006 Akcie, na ktoré sa vzťahuje článok 85 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2018/1240“;

ii) dopĺňajú sa tieto kódy:

„007 Akcie, na ktoré sa vzťahuje článok 85 ods. 3 nariadenia (EÚ) 2018/1240

008 Núdzová pomoc

009 Solidárne akcie“.

KAPITOLA V

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok 10

Napadnutie verejnými orgánmi

Toto nariadenie neovplyvňuje možnosť verejných orgánov napadnúť správne alebo súdne rozhodnutia spôsobom uvedeným vo vnútroštátnom práve.

Článok 11

Počítanie lehôt

Každá lehota stanovená v tomto nariadení sa počíta takto:

a) ak sa má lehota vyjadrená v dňoch, týždňoch alebo mesiacoch počítať od okamihu, keď nastala udalosť alebo sa prijalo opatrenie, deň, v ktorý táto udalosť nastane alebo sa prijme opatrenie, sa do príslušnej lehoty nezapočítava;

b) lehota vyjadrená v týždňoch alebo mesiacoch sa končí uplynutím ktoréhokoľvek dňa v poslednom týždni alebo mesiaci, ktorý je tým istým dňom v týždni alebo ktorý pripadá na ten istý deň v mesiaci ako deň, v ktorý nastala udalosť alebo sa prijalo opatrenie, od ktorého sa má lehota počítať; ak sa v prípade lehoty vyjadrenej v mesiacoch nevyskytuje v poslednom mesiaci lehoty deň, v ktorý sa má lehota skončiť, lehota sa skončí o polnoci posledného dňa tohto posledného mesiaca;

c) do lehoty sa započítavajú soboty, nedele a štátne sviatky v dotknutom členskom štáte; ak sa lehota končí v sobotu, nedeľu alebo v deň štátneho sviatku, za posledný deň lehoty sa považuje nasledujúci pracovný deň.

Článok 12

Prechodné ustanovenia

Komisia do 12. septembra 2024 v úzkej spolupráci s členskými štátmi a príslušnými orgánmi, úradmi a agentúrami Únie predloží Rade spoločný implementačný plán s cieľom zabezpečiť, aby boli členské štáty primerane pripravené na vykonávanie kapitoly II tohto nariadenia do 1. júla 2026, pričom posúdi akékoľvek zistené nedostatky a potrebné operačné kroky a informuje o tom Európsky parlament.

Na základe tohto spoločného implementačného plánu vypracuje každý členský štát s podporou Komisie a príslušných orgánov, úradov a agentúr Únie do 12. decembra 2024 národný implementačný plán, v ktorom sa stanovia opatrenia a harmonogram ich vykonávania. Každý členský štát zrealizuje svoj plán do 1. júla 2026.

Na účely vykonávania tohto článku môžu členské štáty využiť podporu príslušných orgánov, úradov a agentúr Únie a fondy Únie môžu členským štátom poskytnúť finančnú podporu v súlade s právnymi aktmi upravujúcimi tieto orgány, úrady, agentúry a fondy.

Komisia vykonávanie národných implementačných plánov dôkladne monitoruje.

Článok 13

Monitorovanie a hodnotenie

Komisia predloží do 13. júna 2028 a následne každých päť rokov Európskemu parlamentu a Rade správu o uplatňovaní tohto nariadenia v členských štátoch a v prípade potreby navrhne zmeny.

Na žiadosť Komisie jej členské štáty zašlú potrebné informácie na vypracovanie jej správy najneskôr 12. septembra 2027.

Článok 14

Nadobudnutie účinnosti a uplatňovanie

1. Toto nariadenie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

2. Toto nariadenie sa uplatňuje od 12. júna 2026.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné v členských štátoch v súlade so zmluvami.

V Bruseli 14. mája 2024

Za Európsky parlament	*Za Radu*
predsedníčka	*predsedníčka*
R. METSOLA	H. LAHBIB